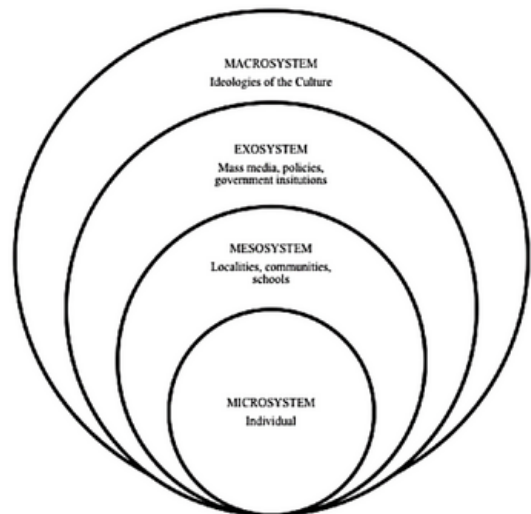

Community and Social Innovation

รศ.ดร.ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด

https://elfhs.ssru.ac.th/phusit_ph/

ภาพที่ 2.11 Socio-ecological model adopted from Bronfenbrenner's ecological model of human development. ที่มา: Bronfenbrenner (1994)

02 ชุมชนและสังคมมนุษย์

- สังคมระดับฐานรากหรือชุมชนท้องถิ่น ชุมชนในประเทศไทย และต่างประเทศวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ
- Rural and Urban Community
- Way of living
- ชั้นชั้นทางสังคม
- การสื่อสารทางสังคม (มีतिकลุ่มทางสังคม) สถาบันทางสังคม วัฒนธรรม ฯลฯ

04 Social Innovation นวัตกรรมสังคม
คนหรือพื้นที่ที่ต้องได้รับประโยชน์

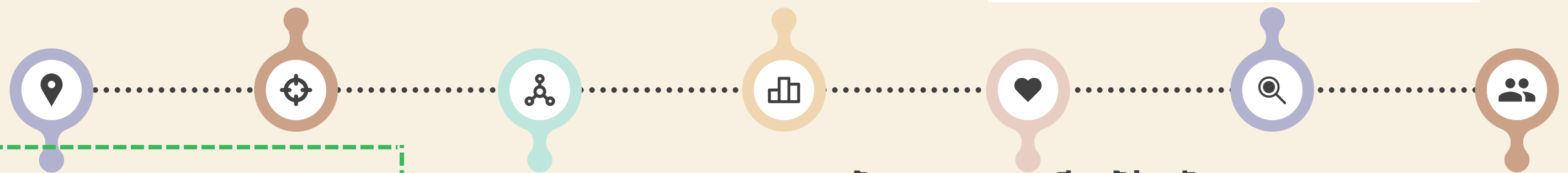
การคิดใหม่ทำใหม่ ต่อยอด คิดต่าง สร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพิ่มค่า หาจุดต่าง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่คนที่อยู่ในชุมชน เศรษฐกิจของชุมชน เป็นทั้ง Product และ Process ซึ่งเป็นนวัตกรรมชาวบ้าน หรือนวัตกรรมของพระราชชา

06 สัมมาชีพชุมชน/อยู่ดีมีสุข

ยกระดับเศรษฐกิจฐานราก สร้างคนให้มี “รายได้” พึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนคนอื่น ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม -ไม่เน้นกำไร แต่เน้นความเป็นธรรม- “ปราชญ์ชุมชน” เป็นวิทยากรผู้นำสัมมาชีพ **ใช้กระบวนการให้ชาวบ้านสอนชาวบ้าน** มุ่งสู่การสร้างกลุ่มอาชีพ

- อยู่ดีมีสุข การดำรงชีวิต ทั้งสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของคน ทั้งชีวิตครอบครัว สภาพแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ดี
- “ความอยู่เย็นเป็นสุข” หมายถึง “สภาวะที่คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพทั้งจิต กาย ปัญญา ที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นองค์รวมและสัมพันธ์กัน ได้ถูกต้องดังงาม นำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติระหว่างคนกับคน และระหว่างคนกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

ผู้นำจิตอาสาพัฒนาชุมชน หมายถึง ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปราชญ์สัมมาชีพ ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) ประธานกลุ่มอาชีพ ประธานกองทุน ครุพาทำ **ตัวแทนครัวเรือน CLM HLM (ชุมชนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Community Lab Model for quality of life : CLM)ระดับตำบล) และ ครัวเรือนต้นแบบการ พัฒนาคุณภาพชีวิต (Household Lab Model for quality of life : HLM) ระดับ ครัวเรือน**

01 แนวคิดพื้นฐาน นวัตกรรมสังคม

นวัตกรรม ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ชุมชน ตลอดจนวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงกับชีวิตมนุษย์....

03 Ecology

- (1) ทฤษฎีไข่ดาว (Fried-egg Theory) ไข่ดาวประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ไข่แดง ไข่ขาว และขอบไข่ขาว
- (2) ทฤษฎีระบบนิเวศ (Ecological Systems Theory) โดย Bronfenbrenner (1994) ได้ พัฒนากฤษฎีระบบนิเวศ (Bronfenbrenner's ecological system theory) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (1) ระดับจุลภาคหรือระดับเล็ก (Microsystem) ครอบครัว (2) ระดับกลาง (Mesosystem) ชุมชน (3) ระดับภายนอก (Exosystem) หน่วยงานสัมพันธ์ชุมชน และ (4) ระดับมหภาคหรือระดับใหญ่ (Macrosystem)

สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

05 การวิจัยชุมชน CBR

- ปัญหาต้องเกิดจากชุมชนร่วมกันค้นหาปัญหาแก้ของชุมชน (Pain Points) (ชุมชนเกิดการตั้งโจทย์วิจัยเอง)
- ชาวบ้านลงมือปฏิบัติการวิจัยด้วยตนเอง (ชาวมีส่วนร่วมลงมือทำการวิจัยเอง) (Action Research)
- เน้นการมีส่วนร่วมของทุกส่วน
- กิจกรรมมาจากฐานข้อมูลชุมชน
- ใช้ความรู้และพัฒนากฎมีปัญญาชุมชน
- สร้างคนมากกว่าความรู้ มุ่งไปที่ “คนของชุมชน”
- เสริมพลังอำนาจให้ชุมชน สร้างพลังศรัทธาความเชื่อมั่นให้คนลุกขึ้นมาแก้ปัญหาของตนเอง

07 ความเข้มแข็งของชุมชน

- พึ่งตนเองได้ของชุมชน (มีการบริหารจัดการตนเองของชุมชนได้ พึ่งตนเองให้มาก พึ่งพารัฐให้น้อยลง)
- ชุมชนเกื้อกูลกัน มีกองทุน มีสวัสดิการสังคมของชุมชน มีบริการสุขภาพและสาธารณสุข
- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน
- ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง
- มีเครือข่าย/องค์กรทางสังคม
- บริบทชุมชนเป็นแบบ “บวร”